

Plan van aanpak

Invoering Omgevingswet

Datum: 4 april 2017
Steller: Petra Nijman
Versie: 3.0
Status: definitief

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doelstellingen Omgevingswet.....	4
1.3 Projectdoelstelling.....	5
Hoofdstuk 2 Visie en ambities	5
Hoofdstuk 3 Uitgangspunten.....	6
3.1 Doorlooptijd	6
3.2 Aanpak en scope	6
3.3 Randvoorwaarden	6
3.4 Risico's	7
Hoofdstuk 4 Werkwijze.....	7
4.1 Participatie	8
4.2 Van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'	9
4.3 Zaakgericht en digitaal samenwerken in de keten.....	9
4.4 Optimaliseren dienstverlening	10
4.5 Integraal werken	10
4.7 Instrumentarium	11
4.8 Digitaal stelsel Omgevingswet.....	12
Hoofdstuk 5 Projectorganisatie	13
Hoofdstuk 6 Planning.....	14
Hoofdstuk 7 Financiën.....	14
Hoofdstuk 8 Communicatie.....	15

Bijlagen:

- Planning
- Omgevingswet in het kort

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Begin 2016 heeft de Eerste Kamer de Omgevingswet aangenomen. De Omgevingswet, die naar verwachting op 1 juli 2019 in werking treedt, is een raamwet die 26 wetten, 120 Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) en 120 Ministeriële Regelingen op het gebied van de fysieke leefomgeving bundelt naar één wet, vier AMvB's en tien Ministeriële Regelingen. Daarbij worden definities gelijkgetrokken en verouderde regels geschrapt. De wet brengt een decentralisatie van de regels voor de leefomgeving met zich mee. Gemeenten krijgen meer ruimte om samen met inwoners en bedrijven integrale keuzes te maken over de inrichting van de fysieke leefomgeving. De doelen van de Omgevingswet zijn direct gericht op verbetering: het moet eenvoudiger, duidelijker, beter en sneller.

De wet leidt tot een wezenlijk andere manier van werken. In plaats van het volgen van een vooraf bepaald stamien geldt als uitgangspunt dat gemeenten zelf actief, samen met ketenpartners, inwoners en ondernemers, hun lokale beleidskeuzes maken bij de inrichting van de leefomgeving. En dit op een zodanige manier dat initiatiefnemers in staat zijn, binnen de lokale beleidskaders en op basis van een gelijkwaardige informatiepositie, hun wensen en behoeften te realiseren. Anders gezegd: de Omgevingswet biedt lokale overheden ruimte om via maatwerk de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren in samenspraak met diegenen die daar wonen, werken en gebruik van maken.

De verandering heeft grote gevolgen: inwoners en ondernemers krijgen meer invloed op de inrichting en het gebruik van hun leefomgeving en een betere informatiepositie, overheden gaan nauwer in ketens samenwerken, er moeten meer integrale visies worden ontwikkeld en meer integrale procedures en processen worden ingericht en met digitalisering moet een forse slag worden gemaakt. Invoering en toepassing van de Omgevingswet hebben daarmee voor gemeenten gevolgen als:

- vanuit eigen visie bestuurlijke keuzes maken en die keuzes onderbouwen;
- integraal werken in de bedrijfsvoering, ook in ketens;
- ontwikkeling dienstverlening door veranderingen in de interactie met initiatiefnemers;
- intensieve samenwerking met ketenpartners;
- verschuiving in processen (ruimtelijke planning, vergunningverlening, toezicht en handhaving);
- noodzaak van verdere digitalisering van processen en ondersteunende informatievoorziening.

Een goede implementatie van de nieuwe wettelijke kaders kost tijd, geld en vraagt een zorgvuldige voorbereiding en aanpak. In onderhavig plan van aanpak wordt in hoofdlijnen beschreven welke implementatieacties we de komende jaren gaan inzetten om als gemeente klaar te zijn op het moment dat de Omgevingswet wordt ingevoerd.

1.2 Doelstellingen Omgevingswet

Doelen van de Omgevingswet

Maatschappelijke doelen (artikel 1.3):

Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, gericht op het in onderlinge samenhang:

- a. Bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en
- b. Doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies.

Verbeterdoelen:

- Het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- Het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- Het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- Het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

De verbeterdoelen vormen het ijkpunt voor de gehele stelselherziening en zullen gestalte moeten krijgen in beleid, besluitvorming en in de uitvoeringspraktijk. Dit vraagt onder meer om veranderingen in aanpak, (bestuurs) cultuur, samenwerking en het vergroten van kennis en kunde. Belangrijk is ook de brede toepassing van ICT, voor het digitaal kunnen doen van aanvragen of meldingen en voor het ontsluiten van regels en beschikbare gegevens over (onderdelen van) de leefomgeving. Ten dele werken de verbeterdoelen direct door naar de vormgeving van de regelgeving. Zo kan de inzichtelijkheid worden vergroot met een heldere structuur en door het harmoniseren van instrumenten en terminologie.

In het programmaplan 2016-2019 van het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet' (van gemeenten, provincies, waterschappen, Rijkspartijen) is een doelenboom opgenomen, waarin een verdere doorvertaling is gemaakt in subdoelen (zie volgende pagina). De daarin gebruikte thema's worden in voorliggend plan van aanpak als 'kapstok' gebruikt.

Maatschappelijke doelen Omgevingswet	Bereiken en in standhouden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en goede omgevingskwaliteit. Doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften			
Doelen stelselherziening	Vergroten inzichtelijkheid Vermindering onderzoekslasten	Meer integrale aanpak	Vergroten afweegruimte	Snellere en betere besluitvorming
Doelen Implementatie	IEDEREEN KAN WERKEN MET EN NAAR DE BEDOELING VAN DE OMGEVINGSWET			
Ofwel (subdoelen):	Iedereen past zijn/haar handelen en werken aan (de bedoeling van) de wet aan met kennis en kunde van de wet in het algemeen en de 6 kerninstrumenten in het bijzonder, ondersteund door een digitaal stelsel.
Focus in subdoelen	De focus bij deze gedragsverandering ligt op de volgende principes: <ol style="list-style-type: none"> Belanghebbenden voelen zich vroegtijdig betrokken bij besluiten (participatie); Initiatiefnemers ervaren ruimte (van'nee tenzij' naar 'ja mits'); Burgers, bedrijven en belanghebbenden hebben te maken met 1 overheid (zaakgerichtheid en ketensamenwerking); Alle belangen worden in samenhang afgewogen (integraal, specifiek aandacht voor gezondheidsafwegingen); Er wordt digitaal gewerkt (digitaal werken); Openheid voor nieuwe ontwikkelingen en innovatieve werkwijzen, zowel ICT als sociaal (openheid voor innovatie); Decentrale oerheden ervaren meer afwegingsruimte. 	De focus ligt hierbij op: <ol style="list-style-type: none"> Samenhang Omgevingswet Omgevingsvisie Algemene rijksregels Decentrale regelgeving (omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening). Omgevingsvergunning Projectbesluit Programma's 	De focus ligt hierbij cf. de interbestuurlijke visie op de volgende aspecten: <ol style="list-style-type: none"> Iedereen heeft toegang tot kwalitatief hoogwaardige informatie over de fysieke leefomgeving, de regels die gelden en de beleidsdocumenten die van toepassing zijn. Werkprocessen (vergunningen en meldingen) kunnen digitaal worden uitgevoerd. Bevoegd gezagen worden digitaal ondersteund bij het maken van visies en plannen, het opstellen van regels, het invullen van afweegruimte en het besluiten over initiatieven in de fysieke leefomgeving. 	
Meetbare outcome-doelen	<ul style="list-style-type: none"> Per 1 juli 2019*, 2022, 2024 heeft x,y% van de bevoegde gezagen een omgevingsvisie, omgevingsplan / omgevingsverordening / waterschapsverordening en de verplichte programma's cf. de bedoeling van de Ow tot stand gebracht (uitwerken per kerninstrument). Per 1 juli 2019, 2022, 2024 werkt x, y% van de bevoegde gezagen met de omgevingsvergunning en het projectbesluit cf. de bedoeling van de Ow. Per 1 juli 2019, 2022, 2024 ervaart ...% van burgers en bedrijven voldoende betrokkenheid bij initiatieven in de fysieke leefomgeving die hen raken. 		<ul style="list-style-type: none"> Per 1 juli 2019 kan digitaal met de Omgevingswet worden gewerkt, is het huidige dienstverleningsniveau gehandhaafd en is de eerste winst met het digitaal stelsel bereikt. <p>*1 juli is voorziene datum inwerkingtreding Omgevingswet</p>	

Bron: Programmaplan 2016-2019, Aan de slag met de Omgevingswet, 18 januari 2017

1.3 Projectdoelstelling

De doelstelling van onderhavig project is om op tijd klaar te zijn voor de invoering van de Omgevingswet en deze op een zodanige manier te implementeren dat de doelen van de wet ook lokaal gerealiseerd kunnen worden, hierbij rekening houdend met de eigen ambities.

Hoofdstuk 2 Visie en ambities

Begin 2017 is gestart met een traject om te komen tot een visie- en ambitiedocument. In een werksessie met het college is de eerste input opgehaald. Vervolgens is een concept-document opgesteld dat de komende periode wordt afgerond..

In de werksessie met het college is onder meer het volgende naar voren gekomen:

- We herkennen ons in de (verbeter)doelen van de Omgevingswet en willen ons inzetten om deze te bereiken.
- Ook rechtszekerheid wordt gezien als een belangrijk uitgangspunt.
- Bestaande acties binnen de organisatie moeten worden betrokken bij de implementatie van de Omgevingswet.

- We lopen niet vooruit, maar kiezen ons eigen pad en tempo en zetten bewust acties in om de Omgevingswet op een goede wijze te implementeren. Hierbij wordt in het algemeen aangesloten bij het tempo van de grote groep middengemeenten.
- De uit te voeren acties moeten door de eigen organisatie gedragen kunnen worden.
- Het maken van een omgevingsvisie heeft nu niet de hoogste prioriteit.
- Ook kiezen we er voorlopig niet voor om op korte termijn te beginnen met het omgevingsplan. Wel willen we experimenteren met het maken van bestemmingsplannen in de lijn van het omgevingsplan.
- Organisatie, werkwijzen, cultuur, dienstverlening en competenties worden opgepakt in het kader van lopende acties en mogelijke vervolgen daarop.
- Digitalisering en het gebruik van geo-informatie zijn belangrijk, maar we zijn in deze volgend en doen de benodigde activiteiten in DOWR-verband.

Het (definitieve) visie- en ambitiedocument vormt de basis voor de verdere invulling van het implementatietraject. In voorliggend plan van aanpak wordt een eerste aanzet gegeven voor de uit te voeren acties.

Hoofdstuk 3 Uitgangspunten

3.1 Doorlooptijd

Het project 'voorbereiding invoering Omgevingswet' eindigt op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt. Vooralsnog gaan we hierbij uit van 1 juli 2019. Mocht de wet later in werking treden, kan de planning (op onderdelen) worden bijgesteld.

3.2 Aanpak en scope

Er is gekozen voor een projectmatige aanpak, waarbij in kleine stappen naar het eindresultaat wordt toegewerkt. Het project staat in het teken van de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet. Voor sommige onderdelen betekent dit dat voorbereidingen worden getroffen voor realisatie op een later moment, na afronding van het project. Zo valt bijvoorbeeld het opstellen van een omgevingsvisie en een omgevingsplan buiten de scope van dit project.

Bij afronding van het project zijn we in staat om conform de nieuwe wettelijke kaders te werken en hebben we in beeld wat aan verdere implementatieacties nodig is. Immers, ook na afronding van het project en de uiteindelijke invoeringsdatum loopt de implementatie van de Omgevingswet door. Zo zal onder andere de volledige omzetting van het instrumentarium en het realiseren van de gewenste cultuuromslag meer tijd in beslag nemen. Bekeken wordt nog of kan worden toegewerkt naar een meer programmatische aanpak in het ruimtelijk domein. Dit in lijn met de aanpak zoals deze nu ook in het sociaal domein wordt ontwikkeld.

Waar mogelijk wordt (op onderdelen) de samenwerking gezocht met buurgemeenten Raalte en Deventer.

3.3 Randvoorwaarden

De volgende randvoorwaarden zijn van belang:

Randvoorwaarde	Maatregel
Bestuurlijk draagvlak.	College en raad betrekken bij de implementatie van de Omgevingswet.
Draagvlak onder medewerkers.	Betrokkenheid van medewerkers is nodig om de veranderopgave te kunnen realiseren. Van veel

	medewerkers zal de komende periode een (behoorlijke) inspanning worden gevraagd. Het is van belang om voldoende tijd, ruimte en budget te organiseren. Om draagvlak te behouden en ontwikkelingen goed eigen te maken is het wenselijk om zo veel mogelijk met eigen medewerkers te doen.
Voldoende ambtelijke capaciteit.	Uren tijdig vast laten leggen in teamplannen en voldoende financiële dekking organiseren.
Continuïteit in de voorbereiding.	Invoering van de Omgevingswet brengt een veranderopgave (zie inleiding) met zich mee. Om deze te kunnen realiseren kiezen we voor een stapsgewijze, geleidelijke aanpak en 'learning by doing'.

3.4 Risico's

Vooralsnog worden de onderstaande risico's gezien:

Risico	Maatregel
Het nieuwe stelsel is nog volop in ontwikkeling en niet alle benodigde informatie op dit moment bekend.	Er wordt uitgegaan van de nu beschikbare informatie en ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd. Het plan van aanpak en de bijbehorende planning worden gaandeweg geconcretiseerd.
Vertraging landelijke invoering. Verder uitstel van de wet geeft onzekerheid en heeft mogelijk invloed op het (bestuurlijk en ambtelijk) draagvlak voor inzet op implementatie.	Zorgen voor een flexibele en stapsgewijze implementatie, belang van behoud van continuïteit in het proces benadrukken.
Er is voldoende ruimte nodig in de organisatie om de veranderopgave te kunnen realiseren. Mede gelet op het aantal 'eenpitters' is deze ruimte soms beperkt of moeilijk te organiseren.	Pragmatisch plannen en gebruik maken van lopende trajecten. Knelpunten tijdig signaleren en waar nodig opschalen. Voldoende budget organiseren om ruimte te creëren.
De Omgevingswet brengt een hoop wijzigingen op een verscheidenheid aan (beleids)terreinen met zich mee. Niet op alle onderdelen is vakinhoudelijke expertise in huis.	Knelpunten tijdig signaleren en oplossingsrichtingen (samenwerking, externe expertise) in beeld brengen.
Te weinig of afnemend draagvlak onder medewerkers.	Medewerkers nauw betrekken bij de implementatie. Zorgen voor een heldere communicatie en voldoende ruimte.
Onvoldoende budget.	Gebruik maken van het financieel model van VNG/Deloitte om invoeringskosten in beeld te brengen en ramingen tijdig bij te stellen. Budgetten aanvragen binnen begrotingscyclus.
Overlap met lopende trajecten (intern).	Trajecten in beeld brengen en meenemen in plan van aanpak en planning. Logische koppelingen maken.
Overlap met overige ontwikkelingen. Als bijvoorbeeld de overdracht van taken en medewerkers aan de RUD en de invoering van de Wet kwaliteitsborging.	Ontwikkelingen volgen, consequenties in beeld brengen en doorvertalen in het plan van aanpak. Tijdig het gesprek aangaan met samenwerkingspartners.
Gemeenteraadsverkiezingen 2018	Huidige en nieuwe raad betrekken bij de implementatie, fasering aanbrengen en prioriteiten stellen.
De gemeentelijke digitale informatievoorziening moet tijdig worden aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Hierin zijn we in belangrijke mate afhankelijk van landelijke ontwikkelingen. Daadwerkelijke consequenties zijn op dit moment niet duidelijk.	Ontwikkelingen goed blijven volgen. Daarbij zorgen voor een goede samenwerking met DOWR-I en DOWR-gemeenten. In planning en budgettering rekening houden met samenhangende kosten.

Hoofdstuk 4 Werkwijze

Voortbordurend op de doelenboom van de programmaraad 'Aan de slag met de Omgevingswet' worden de volgende thema's verder uitgewerkt:

Thema	Doel
1. Participatie	Belanghebbenden voelen zich vroegtijdig betrokken bij besluiten.
2. Van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'	Initiatiefnemers ervaren ruimte.
3. Zaakgericht en digitaal samenwerken in de keten	Burgers, bedrijven en belanghebbenden hebben te maken met 1 overheid en er wordt digitaal gewerkt.
4. Optimaliseren dienstverlening	Burgers en bedrijven zijn tevreden over de dienstverlening.
5. Integraal werken	Alle belangen worden in samenhang afgewogen. Daarbij wordt ook specifiek aandacht besteed aan gezondheidsoverwegingen.
6. Openheid voor innovatie	De gemeente staat open voor nieuwe ontwikkelingen en innovatieve werkwijzen, zowel qua ICT als sociaal.
7. Instrumentarium	De gemeente beschikt tijdig over een aangepast instrumentarium.
8. Digitaal stelsel Ow	De gemeente is tijdig aangesloten op het DSO.

Per thema zijn de benodigde acties en te behalen resultaten benoemd. Resultaten moeten zijn behaald op het moment dat het project wordt afgesloten, m.a.w. op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt (nu voorzien: 1 juli 2019). Voor meer algemene informatie over de Omgevingswet wordt verwezen naar de bijlagen.

4.1 Participatie

Brede participatie is in de Omgevingswet benoemd als belangrijke voorwaarde voor betere en snellere plan- en besluitvorming. Daarbij is het de bedoeling om inwoners meer en beter te betrekken bij ingrepen in de omgeving en wordt het stimuleren en faciliteren van burgerlijke initiatieven nagestreefd.

Participatie is een thema waar binnen de organisatie al enige tijd aandacht voor is. In de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet sluiten we aan bij lopende en nieuwe acties die in de organisatie in gang worden gezet. Daarbij kan de implementatie van de Omgevingswet worden ingezet om het thema participatie in de werkpraktijk te verankeren.

Acties:

- We werken de uitgangspunten van de nieuwe structuurvisie (uitnodigen, samenwerken, faciliteren, regie waar nodig) verder uit en vertalen deze door in werkafspraken en in een heldere communicatiestrategie.
- We maken afspraken over de (indienings)vereisten voor participatie bij omgevingsvergunningen. Dit in aansluiting op hetgeen bepaalt in wet en ministeriële regeling.
- Zodra geschikte pilots zich voordoen gaan we experimenteren met verschillende vormen van participatie. Hierbij sluiten we aan bij de Living Labs van Saxion. Ervaringen worden verzameld, leerpunten worden doorvertaald in werkafspraken.
- We inventariseren de mogelijkheden voor nieuwe vormen van dialoog en interactie. Dit o.a. met het oog op de voorbereiding van de trajecten omgevingsvisie en omgevingsplan. In overleg met de programmamanager participatie wordt bekeken of een 'participatietoolkit' kan worden opgezet of dat gebruik kan worden gemaakt van reeds beschikbare instrumenten.

Projectresultaten:

- a. Er zijn duidelijke werkafspraken gemaakt over het hoe en wat van participatie in relatie tot de fysiek ruimtelijke projecten en we hebben de beschikking over een 'toolkit' met instrumenten.
- b. Medewerkers zijn bekend met afspraken en instrumenten en passen ze toe. Hiermee werken we toe naar een gedragsverandering en een andere manier van werken, waarbij een brede participatie als uitgangspunt geldt en waarbij belanghebbenden zich uiteindelijk vroegtijdig betrokken voelen bij besluiten.

4.2 Van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'

De Omgevingswet vraagt van gemeenten om ruimte te bieden aan de initiatiefnemer. Daarbij verandert de houding ten opzichte van initiatiefnemers van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'. Dat betekent dat de overheid niet meer moet denken in onmogelijkheden, maar in mogelijkheden. Zo ontstaat ruimte voor inwoners, ondernemers en organisaties om met wensen en initiatieven te komen. De ruimte moet ook ontstaan door ruimte te maken in regelgeving.

Acties:

- Binnen het deelproject 'inventarisatie beleid en regels' worden bestaande regels en mogelijkheden voor deregulering in beeld gebracht. Ook worden mogelijkheden en consequenties van de ruimere lokale bestuurlijke afwegingsruimte en een meer samenhangende benadering in beeld gebracht.
- We maken een plan van aanpak voor de verdere doorvertaling in ons ruimtelijk instrumentarium.
- Stap voor stap worden concrete dereguleringsacties uitgevoerd. Deze worden bijvoorbeeld gekoppeld aan het bestemmingsplantraject 'dorpen en buurtschappen', aan overige actualisatietrajecten (APV) en/of aan pilots/experimenten.
- We brengen in beeld welke veranderingen nodig of wenselijk zijn in houding en gedrag (ook op bestuurlijk niveau) en wat er voor nodig is om deze te realiseren.
- We inventariseren benodigde trainingen/trajecten en maken een opleidingsplan.
- We brengen in beeld wat nodig is aan (nieuwe) competenties en vertalen dit waar nodig door in ons (strategisch) HRM beleid.

Projectresultaten:

- a. We hebben bestaande regels en mogelijkheden voor deregulering in beeld en hebben een start gemaakt met concrete dereguleringsacties.
- b. We hebben de mogelijkheden en consequenties van de ruimere lokale bestuurlijke afwegingsruimte en een meer samenhangende benadering in beeld en beschikken over een plan van aanpak voor de doorvertaling in ons ruimtelijk instrumentarium.
- c. We hebben helder wat we willen bereiken als het gaat om een verandering van een houding en gedrag en ook hoe we dat gaan realiseren. De eerste benodigde stappen zijn daarin gezet.
- d. We hebben een opleidingsplan.

Deze concrete resultaten dragen bij aan realisatie van het uiteindelijke doel, waarbij initiatiefnemers meer ruimte ervaren om plannen te realiseren en ontwikkelingen mogelijk te maken.

4.3 Zaakgericht en digitaal samenwerken in de keten

De Omgevingswet gaat uit van digitaal werken en dit heeft consequenties voor de werkprocessen en de informatiebehoefte van deze processen. Zaakgericht digitaal werken en samenwerken in de keten zijn belangrijke randvoorwaarden om de baten van de Omgevingswet te kunnen incasseren.

Binnen het programma Digitaal Werken worden alle werkprocessen volledig gedigitaliseerd. Zaakgericht werken is daarbij voor veel processen het uitgangspunt. In 2017 zullen ook de werkprocessen in het ruimtelijk domein deze digitaliseringslag doorlopen.

Acties:

- We brengen de 'witte vlekken' in beeld. Wat is er straks nog nodig als het gaat om de vervolmaking van het digitaal en zaakgericht werken in het ruimtelijk domein? Benodigde acties worden opgenomen in een plan van aanpak.

- We werken toe naar volledig gedigitaliseerde werkprocessen.
- We maken procesafspraken met ketenpartners.

Projectresultaten:

- a. De relevante werkprocessen zijn volledig gedigitaliseerd.
- b. Er wordt zaakgericht gewerkt.
- c. Er zijn procesafspraken gemaakt met de belangrijkste ketenpartners.

Deze concrete resultaten dragen bij aan het uiteindelijke doel, waarbij burgers, bedrijven en belanghebbenden te maken hebben met één loket (één overheid) en we binnen de organisatie en in de samenwerking met ketenpartners digitaal werken.

4.4 Optimaliseren dienstverlening

De Omgevingswet stelt de initiatiefnemer centraal en legt de lat voor de dienstverlening hoog. Hierin ligt een koppeling met de doelstellingen van de wet: het omgevingsrecht wordt inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk, er komt meer samenhang in beleid en besluitvorming, het wordt gemakkelijk om doelen te bereiken en de besluitvorming wordt sneller en beter.

In mei 2017 wordt de nieuwe dienstverleningsvisie voorgelegd aan de gemeenteraad. De visie en de acties in het kader van de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet zijn op elkaar afgestemd. De programmamanager dienstverlening wordt betrokken bij het implementatietraject.

Acties:

- We gebruiken de (landelijk) ontwikkelde klantreizen en serviceformules om de relevante werkprocessen te optimaliseren. Dit met een verbeterde dienstverlening en versnelde besluitvorming als doel. We beginnen bij het proces omgevingsvergunning en voeren verbeteracties stapsgewijs door.
- We doen een APK op de informatievoorziening (digitaal en analoog) rondom vergunningenprocedures en overige relevante producten en voeren verbeteracties door. Dit met het doel de informatie op een heldere en inzichtelijke manier aan te bieden.

Projectesultaten:

- a. De werkprocessen zijn geoptimaliseerd.
- b. De informatievoorziening is verbeterd. Eventueel nog benodigde acties zijn in beeld, waarbij wordt toegewerkt naar een optimale dienstverlening.

4.5 Integraal werken

Een belangrijk doel van de Omgevingswet is het bevorderen van de samenhang in beleid, besluitvorming en regelgeving. De integraliteit betreft meerdere aspecten:

- De beleidsinhoud: afstemming tussen alle beleidsinhoudelijke disciplines op het domein van de fysieke leefomgeving.
- De werkprocessen: afstemming tussen sturing, beleidsvorming en uitvoering, maar ook met de relevante bedrijfsvoeringsdomeinen: informatisering, organisatieontwikkeling/HRM, communicatie, juridische zaken, financiën, etcetera.
- In de keten: samenwerking met bewoners, ondernemers, partners in de regio en partners in de keten.

Acties:

- We verkennen de mogelijkheden voor het realiseren van een (meer) samenhangende benadering in beleid en regels. Binnen het deelproject 'inventarisatie regels' wordt hiervoor een eerste aanzet gegeven, ook richting omgevingsvisie en omgevingsplan.
- We verbeteren stapsgewijs de interne samenwerking. Mogelijkheden voor verbetering en benodigde acties worden in beeld gebracht en gaandeweg uitgevoerd.
- We maken afspraken met ketenpartners.

Projectresultaten:

- a. We hebben in beeld wat mogelijk en nodig is om een samenhang in beleid en regels te realiseren. Benodigde acties zijn opgenomen in een plan van aanpak. Dit mede in relatie tot omzetting van het ruimtelijk instrumentarium.
- b. De interne samenwerking is verbeterd. Er wordt 'ontschot' gewerkt.
- c. Er zijn afspraken gemaakt met ketenpartners.

Deze concrete resultaten dragen bij aan realisatie van de uiteindelijke doelstelling, waarbij alle belangen in samenhang worden afgewogen.

4.6 Openheid voor innovatie

De Omgevingswet geeft gemeenten, inwoners en ondernemers de ruimte voor lokaal maatwerk en eigen initiatief. Dit biedt kansen voor innovatieve ontwikkelingen. Bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, maar ook ten aanzien van meer bedrijfsmatige aspecten als participatie, ICT en doorontwikkeling van werkprocessen. Om in te kunnen spelen op ontwikkelingen en veranderingen in de samenleving is het van belang dat er aandacht is en blijft voor innovatie en doorontwikkeling.

Acties:

- We brengen in beeld wat nodig is om openheid voor innovatie te realiseren.
- We voeren implementatieacties door.

Projectresultaten:

- a. Er is ruimte in de organisatie en bij medewerkers om nieuwe ontwikkelingen te volgen, om innovaties door te voeren en te faciliteren.
- b. Inwoners, ondernemers en organisaties ervaren ruimte om innovatieve ontwikkelingen te initiëren.

4.7 Instrumentarium

De Omgevingswet biedt een nieuw instrumentarium. De komende jaren zullen bestaande instrumenten worden omgezet, hierbij rekening houdend met de overgangstermijnen die in de Invoeringswet Omgevingswet zijn opgenomen (5 jaar voor een omgevingsvisie, 10 jaar voor een omgevingsplan).

Op het moment van invoering van de wet moeten we tenminste in staat zijn om omgevingsvergunningen te verlenen (binnen de nieuwe kaders) en moeten we noodzakelijke actualisaties in het (van rechtswege verkregen) omgevingsplan kunnen doorvoeren. Ook moet helder zijn welke stappen wanneer gezet moeten worden in de richting van de omgevingsvisie en het omgevingsplan cf. de Omgevingswet.

Acties:

- In aansluiting op het deelproject 'inventarisatie regels' wordt een plan van aanpak en planning opgesteld voor omzetting van het bestaande instrumentarium. Vervolgens worden de noodzakelijke voorbereidingen getroffen. Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, zijn we in staat om op de nieuwe manier te werken.
- We gaan experimenteren met het omgevingsplan. Dit doen we voor een deelgebied of binnen het bestemmingsplantraject 'dorpen en buurtschappen'.
- We brengen in beeld wat de gevolgen van de verschillende wetswijzigingen zijn voor de leges en de financiering van de uitvoering van VTH-taken en doen waar nodig aanpassingen in de systematiek.

Projectresultaten:

- a. We beschikken over een plan van aanpak en planning voor omzetting van bestaande instrumenten naar omgevingsvisie en omgevingsplan.
- b. We hebben de noodzakelijke voorbereidingen getroffen voor omzetting van het instrumentarium. Dit met de bedoeling om het eigen ruimtelijke instrumentarium tijdig om te zetten.
- c. De gevolgen voor de leges zijn in beeld. Mogelijke aanpassingen in de systematiek zijn doorgevoerd.

Het daadwerkelijk opstellen van een omgevingsvisie en een omgevingsplan valt buiten de scope van dit project.

4.8 Digitaal stelsel Omgevingswet

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) gaat bestaande voorzieningen vervangen en moet straks, gebundeld op één plek, kwalitatief goede informatie bieden over de fysieke leefomgeving en over de regels die gelden op een locatie. Als streefbeeld geldt dat in 2024 alle relevante informatie ter plaatse met één klik op de kaart beschikbaar en begrijpelijk te tonen is. Op het moment van invoering van de wet moet het DSO zo ver klaar zijn dat dan minimaal de continuïteit van het vergunningverleningsproces geborgd is.

De ontwikkeling van het DSO is in volle gang en op dit moment is erg onduidelijk wat het DSO concreet betekent voor onze systemen, gegevens en processen. Acties zijn daarom in eerste instantie gericht op verkenning en analyse. Het aspect digitalisering wordt opgepakt in DOWR-verband.

Acties:

- We volgen de ontwikkelingen rondom het DSO, brengen de bestaande situatie in beeld en inventariseren benodigde acties.
- Zodra meer bekend is over de concrete acties die nodig zijn, wordt een plan van aanpak opgesteld en worden acties in gang gezet.

Projectresultaten:

- a. We zijn tijdig aangesloten op het DSO.
- b. We hebben de benodigde vervolgstappen richting 2024 in beeld.

Hoofdstuk 5 Projectorganisatie

Bestuurlijk opdrachtgever	:	Herman Engberink
Ambtelijk opdrachtgever	:	Gerald Grashof
Teamleider (meest betrokken)	:	Geke Kosse
Projectleider	:	Petra Nijman
Startdatum	:	1 januari 2017
Einddatum	:	Bij inwerkingtreding Omgevingswet (nu voorzien: 1 juli 2019)

De directie zal een ambassadeursrol vervullen richting bestuur, samenleving en organisatie. Dit met het oog op de impact van de Omgevingswet en het belang van onderhavig project.

Samenstelling kernteam:

- Petra Nijman (projectleider)
- Roelien Dekker
- Christel Akkerman
- Shirley Veldhuis
- Hanjo de Vries
- Martin Waning
- Renate Nijkamp

Waar nodig worden implementatieacties ondergebracht in deelprojecten. Op dit moment lopen er twee deelprojecten, waarbinnen de eerste acties worden uitgevoerd. De twee projecten lopen naast elkaar en vullen elkaar op onderdelen aan.

Deelproject	Doelen	Trekker	Periode
1. Inventarisatie regels	<ul style="list-style-type: none">- Overzicht gemeentelijke regelingen creëren- Bewustwording bij medewerkers creëren- Inzicht verkrijgen in mogelijkheden deregulering en integraliteit- Eindadvies opleveren	Roelien, Christel	2016-2017
2. Bestemmingsplan dorpen en buurtschappen	<ul style="list-style-type: none">- Bestemmingsplannen actualiseren- Mogelijkheden voor deregulering, integraal werken doorvoeren- Experimenteren met omgevingsplan- Bewustwording bij medewerkers creëren	Petra	2016-2019

Er bestaan raakvlakken en dwarsverbanden tussen de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet en een aantal actuele programma's. Het betreft dan:

- programma dienstverlening;
- programma participatie;
- programma transformatie sociaal domein;
- programma digitaal werken.

Inmiddels zijn zowel de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet, als de genoemde programma's ondergebracht bij dezelfde ambtelijk opdrachtgever. Om de juiste verbanden te kunnen leggen en acties efficiënt te plannen, zal er regelmatig overleg plaatsvinden tussen de projectleider Omgevingswet en de betreffende programmamanagers.

Hoofdstuk 6 Planning

Voor de planning wordt verwezen naar de bijlagen. Gekozen is voor een stapsgewijze aanpak, waarbij de verschillende onderdelen in een logische volgorde en samenhang worden opgepakt. De planning wordt gaandeweg verder aangevuld en geconcretiseerd. Voor de deelprojecten worden aanvullende plannen van aanpak en gedetailleerde plannen gemaakt.

Hoofdstuk 7 Financiën

Op 21 april 2016 hebben de Minister en koepelorganisaties financiële afspraken gemaakt over de kosten van de stelselherziening. Hierbij is onder meer afgesproken dat de transitiekosten die samenhangen met de aanpassing aan wet- en regelgeving, de digitalisering en de invoering worden gedragen door het bevoegd gezag. Ook dragen alle bevoegde gezagen aan de hand van een procentuele verdeelsleutel bij aan de uitvoeringskosten van het digitale stelsel.

De VNG en Deloitte hebben een financieel model ontwikkeld, waarmee inzichtelijk kan worden gemaakt met welke investeringen, exploitatielasten en frictiekosten we rekening moeten houden als het gaat om de invoering van de Omgevingswet. Het model is onlangs beschikbaar gekomen. De komende periode zal het model worden gevuld, zodat kosten nader kunnen worden onderbouwd en gaandeweg ook inzicht kan worden gegeven in de structureel benodigde budgetten.

Budgetten

Voor 2016 en 2017 is incidenteel projectbudget beschikbaar gesteld voor de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet. Ook voor 2018 is budget nodig. Aan het college is voorgesteld een bedrag van € 90.000,00 op te nemen in de Kadernota 2018-2021.

2016	2017	2018
€ 81.300,00	€ 136.800,00	€ 90.000,00
Waarvan € 21.510,00 is overgeheveld naar 2017. Hiervan is ca. € 10.000,00 beschikbaar voor de dekking van externe kosten.	Maakt totaal: € 158.310,00. Waarvan € 55.000,00 beschikbaar voor de dekking van externe kosten (o.a. opleiding en training, extern advies).	Bestemd voor dekking ambtelijke inzet.

Het projectbudget voor 2018 wordt ingezet voor de dekking van de uren van medewerkers die een substantiële bijdrage leveren aan de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet. Dit omdat er binnen de reguliere capaciteit geen ruimte is om zeer omvangrijke klussen op te kunnen vangen. Het projectbudget kan waar nodig worden ingezet om andere (reguliere) klussen extern weg te kunnen zetten. Voor medewerkers die een minder substantiële bijdrage leveren, geldt dat de Omgevingswet-uren worden aangemerkt als regulier werk. Hier wordt geen aanvullend budget voor gevraagd.

Het reeds beschikbaar gestelde budget voor externe kosten kan deels worden meegenomen naar 2018. Dit betekent dat voor 2018 alleen projectbudget nodig is voor de dekking van ambtelijke uren. Vooralsnog wordt niet verwacht dat er door (verder) uitstel van de wet minder ambtelijke inzet nodig is.

Voor het deelproject 'bestemmingsplan dorpen en buurtschappen' (stedelijk gebied) is een apart projectbudget ter grootte van € 174.337,00 beschikbaar.

Hoofdstuk 8 Communicatie

De Omgevingswet heeft gevolgen voor medewerkers, zowel als het gaat om de inhoud van het werk als om de wijze van uitvoeren. Om bewustwording te creëren en een gedragsverandering door te voeren, is een zorgvuldige communicatie nodig. Ook de informatievoorziening richting inwoners, organisaties en ondernemers vraagt in de periode tot aan inwerkingtreding van de wet en in de periode daarna om extra inspanningen.

In de loop van 2017 wordt een communicatieplan opgesteld. In dat plan zal ook de communicatie richting college en gemeenteraad een plek krijgen.